

สุรางคณา พลนรัตน์ 2550: ศึกษาลีลาภาษาในเพลงซอพื้นเมืองล้านนา
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ประเทือง ทินรัตน์, Ph.D.
309 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในเพลงซอพื้นเมืองล้านนา
ด้านการใช้คำ การใช้โวหารภาพพจน์ และเพื่อศึกษาการใช้ภาษาในเพลงซอพื้นเมืองตามแนว
อรรถศาสตร์ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากผลงานเพลงซอพื้นเมืองที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
จำนวน 66 เรื่อง และเลือกกลุ่มตัวอย่างมาจำนวน 40 เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า การใช้คำมีลักษณะ ดังนี้ มีการใช้คำสัมผัสทั้งพยางค์และสระ
เพื่อเพิ่มความไพเราะในบทเพลง การใช้คำซ้ำ คำซ้อน เพื่อสื่อความหมาย การใช้คำขยายให้
ใจความชัดเจนยิ่งขึ้น การใช้คำอุทานเสริมบท การใช้คำไม่สุภาพ และคำตลาด เป็นต้น ในด้าน
การใช้โวหารภาพพจน์ มีการใช้อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ นามนัย เป็นต้น
ส่วนการใช้ภาษาในเพลงซอพื้นเมืองตามแนวอรรถศาสตร์ พบว่า มีความหมาย 2 ชนิด คือ
ความหมายตรงของรูปภาษาและความหมายแฝง นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสัมพันธ์ทาง
ความหมายระหว่างคำ 3 กลุ่ม คือ การใช้คำพ้องความหมาย การใช้คำแย้งความหมาย และ
การใช้คำลูกกลุ่ม